

ศาสนาพราหมณ์ ซึ่งชาวพุทธในยุคหลังจากที่พระพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้วเห็นว่าคำสอนนี้มีประโยชน์ (คือทำให้คนทำแต่ความดีไม่ทำความชั่ว) สำหรับชาวบ้านที่ยังไม่รู้ธรรมะระดับสูง จึงได้รับเอาคำสอนเรื่องกรรมชนิดข้ามภพข้ามชาตินี้เข้ามาเป็นคำสอนระดับศีลธรรมของพุทธศาสนา

ส่วนคำสอนเรื่องกรรมที่เป็นคำสอนที่แท้จริงของพระพุทธเจ้านั้น เป็นคำสอนเรื่องของจิตได้สำนึกเพื่อให้คนมีปัญญาเกรงกลัวการทำความชั่วและอยากทำความดี ซึ่งคำสอนเรื่องกรรมของพระพุทธเจ้านี้ก็มีหลักคำสอนว่า **กรรม** คือ การกระทำด้วยเจตนา ซึ่งเจตนา ก็คือความตั้งใจด้วยกิเลส (พอใจ-ไม่พอใจ-สังเลใจ) โดยมีผลเรียกว่า **วิบาก** ที่หมายถึง **ผลของกรรม**

โดยกรรมทั้งหมดเกิดจากจิตใจ แต่ว่าแสดงออกมาเป็นการกระทำทางกาย ทางการพูด และทางใจ ซึ่งกรรมทั้งหมดสรุปกรรมได้ ๒ อย่าง คือ **กรรมดี** กับ **กรรมชั่ว**

โดย **กรรมดี** ก็คือ **การทำดี** ซึ่งสรุปอยู่ที่ การมีเจตนาช่วยเหลือผู้อื่นให้มีความสุข ไม่มีความทุกข์ โดยไม่หวังผลตอบแทน กับการทำจิตให้เป็นสมาธิ และการทำความเห็นให้ถูกต้องตามความเป็นจริง

ส่วน **กรรมชั่ว** ก็คือ **การทำความชั่ว** ซึ่งสรุปอยู่ที่การมีเจตนาเบียดเบียนชีวิตและทรัพย์สินของผู้อื่น รวมทั้งการมีเจตนาทำร้ายจิตใจของผู้อื่นให้เขาเกิดความทุกข์ใจ (คือพูดโกหก พูดหยาบคาย พูดเสียดสี พูดเพื่อให้คนฟังเกิดความเห็นผิดหรือโง่เขลา)

ส่วน **วิบากดี** หรือ **ผลของกรรมดี** ก็ได้แก่ **ความสุขใจ ความอึดใจ** (ความสุขทางใจ) ซึ่งผลดีนี้เรียกอย่างสมมติว่า **สวรรค์** ที่หมายถึง **ภาวะที่สุขใจอย่างยิ่ง**

ส่วน **วิบากชั่ว** หรือ **ผลของกรรมชั่ว** ก็ได้แก่ **ความทุกข์ใจ หรือ ความร้อนใจอย่างยิ่ง** (ความทุกข์ทางใจ) ซึ่งผลชื่อนี้เรียกอย่างสมมติว่า **นรก** ที่หมายถึง **ภาวะจิตใจที่เร่าร้อนตั้งถูกไฟเผา**

วิบากหรือผลของกรรมนี้มีช่วงเวลาในการให้ผลอยู่ ๓ ช่วง คือ

ดี เช่น การให้ทาน การเสียสละ การรักษาศีล การละเว้นอบายมุข-สิ่งเสพติด-สิ่งฟุ่มเฟือย การใช้ชีวิตที่เรียบง่ายไม่มีสิ่งเกิน รวมทั้งการสอนให้มีความซื่อสัตย์ กตัญญู กตเวทิตะ ความขยันอดทน การให้อภัย และการช่วยเหลือผู้อื่น เป็นต้น ซึ่งผลของศีลธรรมก็คือทำให้ผู้ปฏิบัติมีความปกติสุข รวมทั้งทำให้สังคมสงบสุขและโลกมีสันติภาพ

๒.ระดับปัญญาชน (หรือระดับสูง) โดยคำสอนระดับสูงนี้ เป็นคำสอนเรื่อง **การดับทุกข์ของจิตใจในปัจจุบัน** ที่เรียกว่าอริยสัจ ๔ ซึ่งเอาไว้สอนเฉพาะคนที่มีศีลธรรมแล้วและมีความรู้ทางโลกด้วย โดยผลของคำสอนระดับสูงนี้ก็คือทำให้ความทุกข์ของจิตใจในปัจจุบันลดน้อยลงหรือไม่มีเลยได้จนตลอดชีวิต

คำสอนศีลธรรมนั้นศาสนาไหนๆเขาก็มีสอนกันอยู่แล้ว ซึ่งเป็นคำสอนง่ายๆที่ใครๆก็เข้าใจได้ แต่ศีลธรรมไม่ได้ช่วยให้จิตใจของมนุษย์หลุดพ้นจากความทุกข์ได้ ดังนั้นพระพุทธเจ้าจึงไม่เน้นสอนศีลธรรม แต่จะสอนเฉพาะเรื่องที่เป็นประโยชน์สูงสุดกับชีวิตเท่านั้น นั่นก็คือเรื่องการดับทุกข์ของจิตใจในปัจจุบัน (คือที่นี่และเดี๋ยวนี้)

สรุปได้ว่า แท้จริงแล้วพระพุทธเจ้าสอนเฉพาะเรื่องการดับทุกข์ที่เป็นคำสอนระดับสูงเท่านั้น แต่ภายหลังที่พระพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้วไม่นาน ก็หาผู้ที่เข้าใจคำสอนที่แท้จริงของพระพุทธองค์ได้ยาก จนใกล้จะสูญหายไป ดังนั้นชาวพุทธรุ่นหลังๆจึงได้พยายามรักษาคำสอนที่แท้จริงของพระพุทธเจ้าเอาไว้ ด้วยการเอาคำสอนของศาสนาพราหมณ์เรื่องการเวียนว่ายตายเกิด เรื่องนรก สวรรค์ เทวดา นางฟ้า เป็นต้น ที่ผู้คนในยุคนั้นเขาเชื่อถือกันอยู่ เข้ามาห่อหุ้ม (ผสมหรือปะปน) คำสอนที่แท้จริงของพระพุทธเจ้าเอาไว้ จึงทำให้ผู้คนในยุคนั้นยอมรับ และทำให้เกิดเป็นพุทธศาสนาที่สืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งจากเหตุนี้เองที่ทำให้เกิดเป็นพุทธศาสนาที่มีคำสอน ๒ ระดับสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน